

רב"ט יהודה נעם
3497556
בן שושנה ודוד
נולד ב- כ"ב אייר תשכ"ג מאי 1963
התגייס לצה"ל בנובמבר 1981
שרת בפלחה"ן גולני
נפל ב- י"ט סיון תשמ"ב 10.6.1982
במבצע "שלום-הגליל", בפאתי ביירות.

יהודה נעם ז"ל

"היכל נעם", בית כנסת על שם רב"ט נעם יהודה הי"ד מצפת שנפל במלחמת שלום הגליל, נחנך השבוע בבסיס הטיירות של חיל הנדסה קרבית, בו סיים נעם ז"ל את אימוניו כחניך מצטיין פלוגתי.

ההיכל הנאה שבמרכזו הפסוק: "לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו", ממוקם במרכז המחנה על פסגה המשקיפה אל עבר הישיבה הגבוהה בה למד החייל באלול אשתקד, טרם גיוסו לצה"ל ועמה התמיד בקשר הדוק גם במשך שהותו בבסיס.

במעמד מרגש ורב-רושם שכלל קטעי קריאה מדברים שכתב נעם ז"ל, כתלמיד וכחייל צעיר, על בעיות חברה ומדינה, על חינוך לערכים ועל הטיירות, השתתף קהל רב ומגוון ביניהם: הרב הראשי לצה"ל האלוף גד נבון, קצינים בכירים של חיל הנדסה וחיל האויר, מפקדי בית הספר להנדסה קרבית, ראשי מדרשית נעם בה למד החייל בחטיבת הביניים בכפר-סבא ובישיבה התיכונית בפרדס-חנה, ראשי ישיבות ההסדר הסמוכות, פקידים בכירים של משרד החינוך מירושלים וממחוז הצפון, חברי כנסת, נציגי הישובים הסמוכים והמועצה האזורית, הורי ובני משפחתו של נעם ז"ל, חבריו לנשק ולספסל הלימודים וחניכיו מתנועת הנוער בני-עקיבא. היו שם גם חבריו לנגמ"ש שהיו עמו בקרב, ביניהם פצועים שהגיעו עם מר שמחה הולצברג אבי הפצועים.

הוגה הרעיון ומבצעו, מפקד הבסיס, סגן אלוף דוד (סיני), סיפר שהחלטה לקרוא את בית הכנסת החדש בבסיס על שמו של החניך המצטיין נעם יהודה ז"ל גמלה בלבו "בשל דמותו המיוחדת והמחנכת של חייל מעולה זה שהשאיר רושם עצום ונדיר בבסיס על מפקדיו וחבריו, בהיותו מופת כחייל חדור הכרה דתית ושמר מצוות ומקפיד על קלה כבחמורה אך מעורה עם חבריו ומכריו על סביבתו באישיותו המלבבת ונכונותו תמיד לעזור ולעודד, וכן בשל תכונותיו הכולטות למנהיגות ולפיקוד".

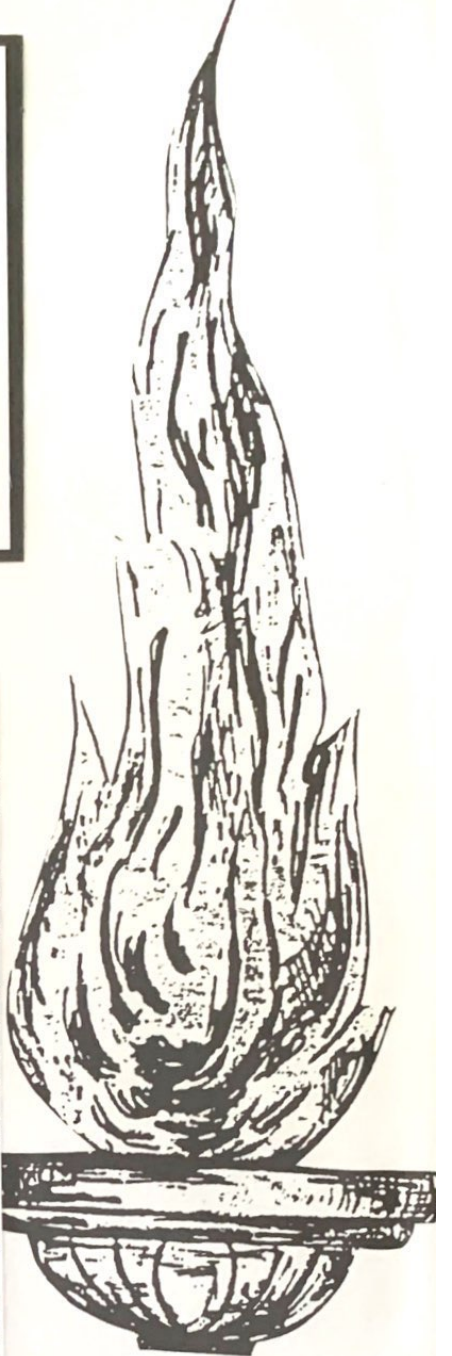
על ההשפעה הבלתי רגילה שהייתה לנעם ז"ל כחניך על דרכים בחינוך טירוניס ניתן היה ללמוד מדברי מפקד פלוגתו שסיפר שלאחר דיון נוקב החליט הסגל באמרו שלא יתכן שנשיאת פצוע וחילוץ, שהוא ערך עליון ומקדש בצה"ל, יהיה לעונש.

נשאו דברים מר ישראל סדן מנכ"ל מוסדות מדרשית נעם, הרב יהושע יוגל ראש המדרשיה, הרב יהודה אמיטל ראש ישיבת הר עציון, ד"ר ישראל יהודה דודו של המנוח שעמד על משמעותו של פרק כ"ז בתהילים שקרא הקריין מר גדעון שמר.

להקת הרבנות הצבאית שהופיעה בקטעי שירה הגישה את השיר "אחת שאלתי מאת ה'" בלחן חדש שהלחינה עטרה אחותו של נעם ז"ל. אחיותיו תמר ויעל קראו שירים שכתבו לזכרו. אחיו של נעם ז"ל, יאיר הכניס את ספר התורה להיכל בליווי הלהקה של הרבנות הצבאית ובליווי חבריו של המנוח. האב השכול הרב דוד יהודה, המפקח על הרכזים הפדגוגיים במחוז הצפון, נשא דברים לזכרו של נעם וקבע את המזוזה לביהכ"נ. בחורשה הרעננה שלפני ביהכ"נ ניטעו גם שני ארזי לבנון.

מפקד הבסיס אשר שואף לראות בביהכ"נ מקום מפגש ללימוד עיון והשראה לטירוניס, ומתכוון לקיים מדי שנה כנסים וימי עיון בערכי היהדות בדרכי נעם, פנה בקריאה לראשי הישיבות להפנות מתלמידיהם לחיל ולמלא את "היכל נעם" בתוכן רוחני והשפעה ברוחו ובדרכו של נעם ז"ל.

הוא הודיע שהציירת הצפתית, חנה לרנר תורמת קיר אמנותי לבית הכנסת.

חטיבת גולני במבצע של"ג - כוחות ומשימות

שטח הכינוס של חטיבת גולני לקראת מבצע "שלום הגליל" נקבע ליד קיבוץ יפתח שעל גבול הצפון. עד שבת ה-5 ביוני 1982 רוכזו כל לוחמי החטיבה, ובשעות אחת צוּשְׁלְמוּ התכנות, וניתנו התדריכים ע"פ תוכנית "פגזות ומשימות" כדלקמן: כוח המח"ט בפיקוד אל"מ ארווין לביא, עם גדוד "גדעון" כנלו, חלק מלוחמי הסיירת ורוב יחידת "הערב" בליווי טנקים מחטיבת תשריון "ברק" ינוע דרך גשר עקיה מערבה וצפונה אל כביש החוף, לאזור שפך הזרני, ויפעל עם כוחות נוספים בגזרה תמערבית. כוח סמת"ט בפיקוד סא"ל ג' עם גדוד "הבוקעים הראשון" כולו, חלק מלוחמי הסיירת ויחידת הנדסה (גם הוא בליווי טנקים מחטיבת תשריון "ברק") ינוע דרך גשר עקיה ויפעל

לכיוון מצודת הבופור ואזור נבטיה בגזרה המרכזית.

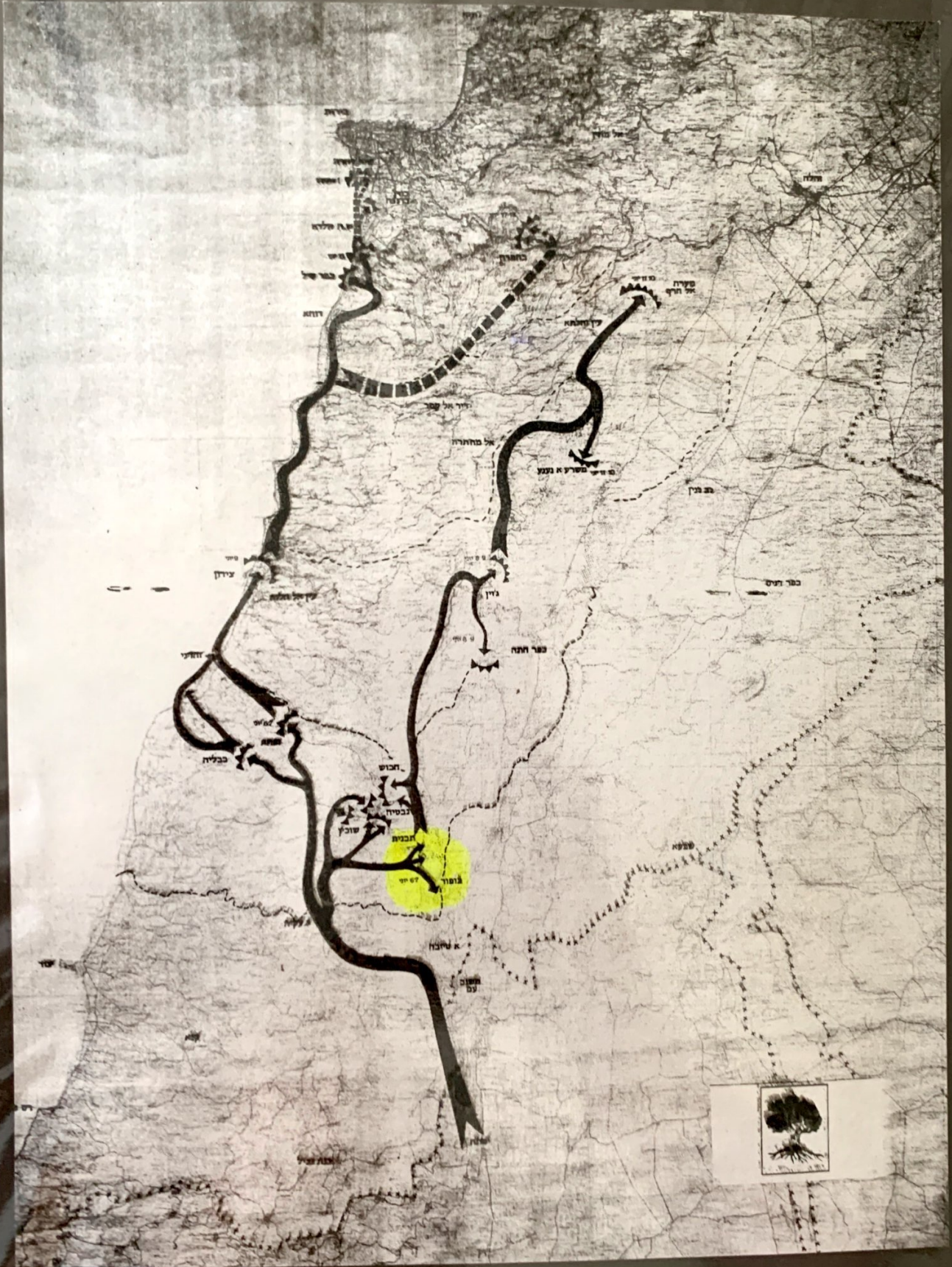
גדוד "ברק" בפיקוד סא"ל ב' יפעל וילחם תחת פיקוד חטיבת תשריון "ברק", בהתאם לעקרון של שת"פ (שיתוף פעולה) חיר-שריון, לביון גשר חבוש שעל נהר הזרני ואח"כ יצטרף ללחימה באזור צידון והגזרה המערבית.

השלב הראשון (שלב א') במבצע "שלום הגליל" ("אורנים מוחזב") נמשך חמש יממות מצהרי יום ראשון 6 ביוני 1982 ועד צהרי יום שני 11 ביוני 1982. בהחלטת הממשלה (מיום 11.6.82) על הפסקת האש נאמר: "בחמשת ימי הלחימה ביצע צה"ל את המשימה שהוטלה עליו בשלמותה. לאחר ביצוע המשימה הורתה הממשלה לצבא להפסיק את האש עוד באותו היום החל משעה 12.00".

גם לוחמי חטיבת גולני כחלק מכוחות האוגדה בפיקוד תא"ל אביגדור קהלני ביצעו את משימותיהם בהתאם לתוכנית בשלמות ובמסידות. כוח המח"ט חצה ראשון את גשר עקיה (6.6), התפצל באזור זפתא-בבליה (7.6), גבר על התנגדות המחבלים וידד לכביש החוף לשפך הזרני (8.6). משם נע צפונה והשתתף עם כוחות נוספים ב"קרב על צידון" (9.6) בכלל ובלחימה הקשה כנגד המחבלים בתוך מחנה הפליטים הגדול עין חלון. בהמשך התנועה צפונה עבר המח"ט את דמור ונטל חלק מכריע בקרב הקשה כנגד המחבלים והסורים בכפר סיל מדרום לבירות (10.6). כוח הסמח"ט כבש בקרב קשה את מבצר הבופור (6.6) ואת רמת נבטיה (7.6), נע צפונה בגזרה המרכזית ונלחם באזור ג'יזין (8.6), והגיע דרך ג'בל בדוך (9.6) עד עין וחלתא (10.6), כ-10 ק"מ מדרום לכביש בירות-דמשק.

מפת - הלחימה

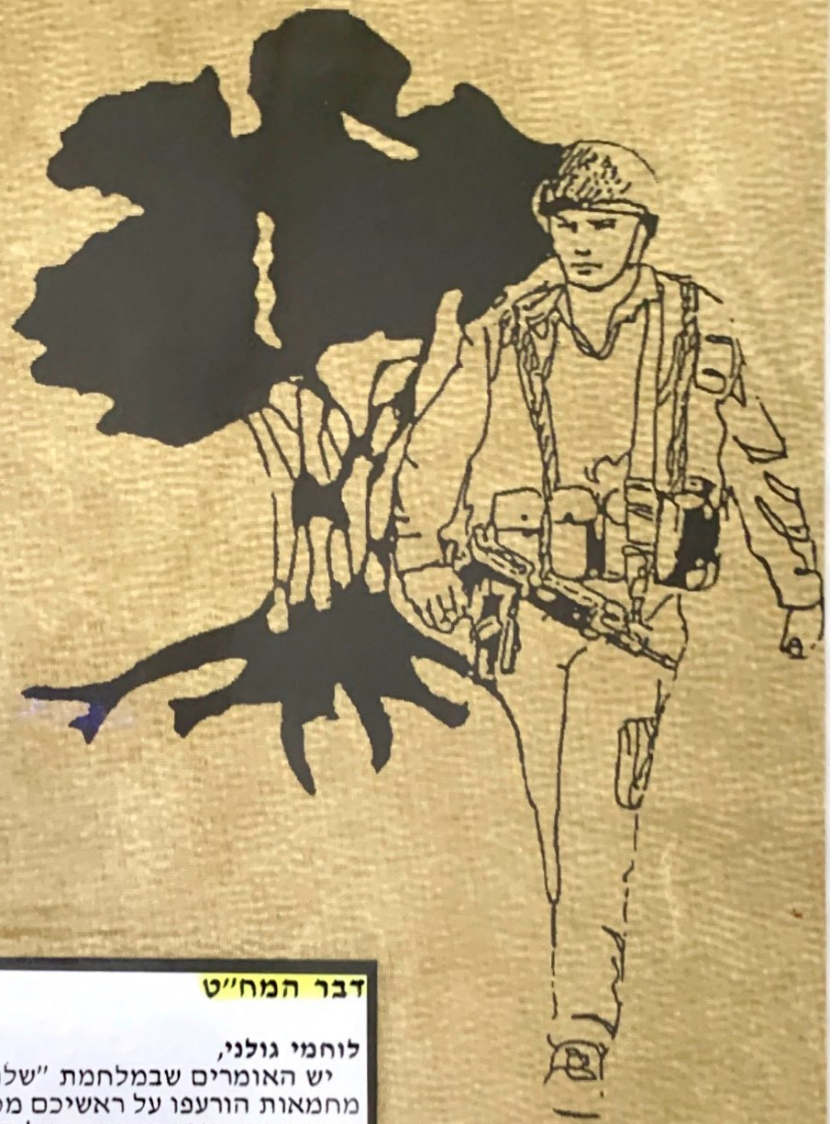
חיובים ותמונות מזכרת ביציאה לדרך

כוח מהחטיבה מטפרס באחת הכניסות לבחמדון

בבית זה, סמוך למבצר הנופרי, התבצר כוח מחבלים אשר ניסה לבלום את התקדמות כוחותינו

דבר המח"ט

לוחמי גולני,

יש האומרים שבמלחמת "שלום הגליל" נתגלתה חטיבת גולני במיטבה. מחמאות הורעפו על ראשיכם מכל עבר ובכתבות הרבות שפורסמו באמצעי התקשורת, סופר בהרחבה על תרומתה הנכבדה של החטיבה במלחמה זו. לי, כמפקד החטיבה, לא היו הפתעות במלחמה. אישית לא חשתי לרגע כאשר הוטלנו לשדה המערכה כדי לבצע ולהשלים משימות קשות. אני מכיר את החטיבה, ויותר מזה – אני מכיר אתכם ויודע מהי יכולתכם. במרוצת שלושת השבועות בהם נלחמנו מילאתם אתר כל הציפיות ולא איכזבתם. את המחמאות – שאתם ראויים להן – קיבלתם כבר משר הבטחון, מהרמטכ"ל, מאלוף הפיקוד ומקצינים בכירים אחרים בצה"ל. ואילו אני, כמפקדכם, אוכל להביע את הערכתי העמוקה לכם רק במלה אחת: **תודה.**

חוברת זו מתארת את אשר עבר על החטיבה בתקופת המלחמה, והיא מזכרת נאותה למשפחת הלוחמים של גולני. השתדלנו לכלול בתוכה את כל האירועים, אף שבמסגרת זו קצרה היריעה מלהכיל.

עשינו את שהוטל עלינו במלחמה, אך בנתיב הקרבות הותרנו קורבנות רבים. 46 חברים לנשק נפלו במערכה בלבנון. רבים רבים נפצעו, וחלקם מאושפזים עדיין בבתי החולים. אנו מרכינים ראש לזכר הנופלים ומשגרים איחולי רפואה שלמה לפצועים.

גולני היתה ונותרה משפחה מלוכדת, אשר לעולם לא תשכח את אלה שאינם. יהי זכרם ברוך.

אל"מ ארזין
מפקד החטיבה

יום ראשון, 6 ביוני

ביום הראשון ללחימה, פעלה החטיבה (כוח סמח"ט) בשני יעדים מרכזיים: כיבוש מוצב הבפור בידי כוחות הסיירת והח"ן, כיבוש מערכת מוצבים לא הרחק מן הבפור, סמוך לעיירה גבטייה, על-ידי כוחות גדוד "הבוקעים הראשון". במקביל נע כוח מח"ט והגיע לרכסים ממזרח לזהרני. בדרך נתקל הכוח במספר חוליות נ"מ ו"אר.פי.ג'י" וחיסלם. לקראת רדת חשיכה נערך הכוח לחניון לילה בציר הזהרני.

תאריך נפילתו של נעם ז"ל

יום חמישי, 10 ביוני – שבת, 12 ביוני

ביום החמישי ללחימה, כאשר כוחות החטיבה התקדמו מצידון לכיוון דאמור, שמע המח"ט כי בשטח החולש על מבואות נמל התעופה של ביירות, יש כוונה להיכנס ללחימה עם כוחות סוריים ומחבלים, החולשים על ציר כביש החוף מן הכפר סיל. כבר אז, שבתיו ממוקמים על רכס הגבעות האחרון לפני ביירות, היווה נקודת תצפית ואבטחה הן על כביש החוף והן על נמל התעופה. טור השיריון שהיה אמור להתקדם על הכביש ולכתר את חלקו הדרומי של הנמל, לא יכול היה לעשות כן כל עוד יושבים הסורים והמחבלים למעלה ומטווחים בקלות רבה כל כלי רכב שצץ לנגד עיניהם.

המח"ט התחבר עם מפקד הכוח והציע את שירותי החטיבה לצורך השתלטות על מעוזי האוייב בסיל. הוא הציע למפקד לבקש אישור לשילובה של גולני בקרב, והאישור אכן הושג. כבר סיל, "פקק" בפי המח"ט, היה מלא עמדות נ"ט ששלטו על החוף, כשבקירבתן נמצאו טנקים, חיילי קומנדו סוריים ומחבלים בסדר גודל של מיתחם גדודי.

לאחר שבחן את השטח ההררי (מזכיר לא במעט את נוף הר הכרמל), הציע המח"ט למפקד הכוח שהחטיבה תפרוץ ציר תנועה חדש מאזור הכפר דוחא, הממוקם ברכס גבוה יותר. דרך הציר הזה ינועו הכוחות מאחור ויפתיעו את האוייב בסיל. ההצעה שהיתה על דעתו של עמירם, מג"ד השיריון שפעל בצמוד לחטיבה, אושרה.

על כוח מגדוד "ברק" הוטל לכבוש את החלק התחתון של דוחא, כפר מפואר, שעשירי ביירות בנו בו את חווילות הקיץ שלהם. וכך, בינות לבתים גדולים ומבודדים ועל רקע חצרות מרהיבות ביופיון ובריכות שחייה פרטיות, התנהל במבואות דוחא קרב עיקש.

שני טנקים שפרצו בראש הכוח חטפו בתחילת הקרב סאגרים. צוות אחד הצליח להיחלץ. הטנק השני התפוצץ וארבעת אנשי צוותו נהרגו. מטוסים וארטילריה נקראו לריכוך היעד, והלוחמים פתחו בתנועה מהירה פנימה. אש חזקה נורתה לעברם מכיוון הרכב מימין, מגבעת הרדאר. בשלב זה הגיעו אנשי גולני לקיר, שאחר כך קראו לו: "קיר המוות".

יהודה:

"נדב תפס מחסה מאחורי קיר מכיוון שנראה היה שירוס מלפנים, ונורה בחזהו מכיוון מזרח, ממנו לא היה מוגן. מיד יצא כוח חילוץ לשם, ומכוח החילוץ נהרג איזק ונפצעו שלושה אנשים, ביניהם אדוארד החובש. לאחר קבלת סיוע ארטילרי, אשר ירד על הרכס שממזרח, הלכנו הרופא וצוות חובשים והצלחנו לחלץ אותם לאחור.

לאחר החילוץ המשכנו להתקדם במהירות, תוך סיוע של שני טנקים שנפגעו די מהר מירי שבה מגבעת הרדאר.

בינתיים נשאר חלק מהכוח מאחור יחד עם הנגמ"שים. בהתקבל פקודת תנועה הם החלו לנוע קדימה ואז נורה טיל סאגר ישר ממרכז הכביש לכיוון מפקד הכוח. השאגר שיפץ את כל הדופן השמאלית, לקח איתו איזה דברים ועשה שריטה של שלושה ס"מ לאורך כל הדופן. יוסי שהיה בנגמ"ש חשב שכולם נהרגו, קפץ ממנו ועשה איגוף רגלי לבדו דרך חוף חים עד שהברעם הכוח אחרי שעה.

הלחימה היתה קשה מאוד וכל הזמן תחת אש תופת. חברה של הצנחנים באו לשייע לנו ופתאום גם התחילה לנחות עלינו ארטילריה מרוכזת. בין הפצועים היה גם יוסי, שזה עתה חזר והצטרף מכיוון חים."

בועז:

"התמוקמו בבית על הגבעה ונחנו. הסתבר, שבבית שעל ידנו היו מים במקלחת. אמיר ואני הלכנו להתקלח ולאחר שסיימנו התיישבנו על המרפסת ועשינו השוואה בין הזוף שלפנינו לבין הזוף בחיפה. בינתיים שלחנו למקלחת את דני, אבי, ישראל, יהודה ואזולעאי. שניים מהם גמרו כבר ואחד עמד תחת המים שפתאום חלף אר.פי.ג'י. מעל המרפסת, נכנס לבית ועשה דרכו לעבר המקלחת. החברה שם נשכבו ערומים תחת תמיטות. זה היה הנסיון הראשון שלנו להתקלח, וגם האחרון. מאז אנו נוקטים חיספון מוחלט במים."

מוטי:

"שמענו בקשר שיש פצועים. הדוקטור שאל אם לחגוע ואמרו שכן. היינו די קרובים ורצנו, הרופא, אני ועוד שניים. הגענו לשם, אבל נדב היה מת. טיפלנו בשלושת הפצועים. במקרה אחר, שנפצענו חיילים מההנדסה, רץ אליהם חשמל שלהם, אבל הרופא החזיר אותם חזרה ואירגן רתק, נאילו היה מ"פ חי"ר ותיק. ואז הוא יצא לטפל בהם בעצמו תחת אש. מפאן ואיך קראנו לקיר ההוא: קיר המוות."

בשעות תבוקר של יום ראשון, 6 ביוני 1982, האזינו לוחמי הסיירת והח"ן לתדרוך האחרון. המח"ט בקולו השקט ונוסך הבטחון, ולפניו מפקד הסיירת קפלינסקי, "קפלן" בפי ידידיו. כבכל המלחמות, כך גם במלחמה זו נקראה חטיבת גולני לתרום תרומה חשובה ומכרעת; כבכל המלחמות נפל בחלקה של החטיבה לנהל את הקרב המכריע, הבולט, שהיווה סמל ויוותר חקוק כאנדרטה במהלך ההיסטוריה הארוכה של גולני: כיבוש מבצר הבופור.

במלחמת העצמאות (1948) – כיבוש אילת, היא אוסררשרש (יחד עם חטיבת הנגב של הפלמ"ח); במבצע קדש (1956) – כיבוש מתחמי רפיח המבוצרים היטב; במלחמת ששת הימים (1967) – כיבוש מוצבי תל-פאחר ותל-עזיאת המאיימים; במלחמת יום הכיפורים (1973) – כיבוש מוצבי החרמון, "העיניים של המדינה", ועתה. במלחמת שלום הגליל (1982) – כיבוש מוצב הבופור, אימת ישובי הצפון ונאוות המחבלים.

בשעה 12 בצהריים החלה התזוזה. הכוח חצה את גדר המערכת והתקדם בניסיעה אטית לעבר הבופור. בשעות אחר הצהריים הגיעו הלוחמים לקירבת גשר עקיה. לאורך שעות הנסיעה הארוכות ליווה הבופור את חיילי הכוח, כשהוא ניצב גא וזקוף, חולש לבדו על הסביבה וכאילו מסביר לכל מי שעדיין לא הבין, מהי חשיבותו האסטרטגית הגדולה. המפקדים ניסו להחיש את התקדמות הכוח. הכוונה היתה לנהל את הקרב באור יום, ואט אט התברר, כי לא ניתן יהיה להגיע לשטח הלחימה אלא לעת ערב. משך שעות ארוכות הומטרה ארטילריה כבדה על תעלות המבצר. גם מטוסי היל-האוור "דיבכר" את היעד. בדיעבד התברר, כי מלאכת "הריכוך" לא החלישה את נחישות לחימתם של המחבלים.

לעת ערב הגיעו כוחות הסיירת והח"ן לפיתחו של כפר ארנון, המכשול העיקרי בדרך לבופור המתנשא מעליו. כוח החה"ן, בפיקודו של צביקה, עלה לעמדות אש והשיב למקורות הירי שאותרו במיתחמי הבופור. לאחר מכן התקדם הכוח לכיוון היעד, כשהוא סופג במקביל אש עזה הניתכת לעברו מכיוון כפר ארנון השורץ מתבלים. גם כוח הסיירת החל מתקדם לעבר המבצר כשהוא מנהל קרבות ירי קצרים עם מחבלים שהתבצרו בבתי הכפר וניסו למנוע את מעבר הלוחמים. בשטח מסויים נוצר נתק בין מוטי לבין הנגמ"ש של קפלן. בנגמ"ש של מוטי חל קצר ופרצה שריפה קטנה. בכל זאת הצליח מוטי להשיג את קפלן בקשר ובקש ממנו לזהות את עצמו בשטח. הלילה כבר ירד זהכוח מפוזר בשטח, כאשר אש נורית לעברו הן מהמבצר למעלה והן מבתי הכפר שבשטח. שניות אחדות לאחר שקפלן סיכם עם מוטי על סימן זיהוי מסויים, נפגע הנגמ"ש שלו. קפלן עצמו נפגע מכדור בביטנו, ופציעתו מאובחנת כקשה למדי. מוטי שואל בקשר כמה פעמים: "קפלן, נפגעת?" – אך לא מקבל תשובה. בנגמ"שים האחרים שומעים את שאלותיו של מוטי, והשתיקה מכיוונו של קפלן יוצרת אווירה כבדה. כל אותה עת נמשך הירי, וברור שצריך לעשות משהו ובדחיפות כדי לארגן מחדש את הכוח. גבי הסמח"ט מאזין להתפתחות בשטח ומודיע בקשר: "שאף אחד לא יוזז – גוני בא אליכם".

גוני – גיורא הרניק – היה מפקד הסיירת עד שבוע לפני המלחמה. שבוע לפני שהחל החל ערכו לו חייליו ועמיתיו המפקדים מסיבת פרידה נרגשת. כהמשך ישיר למסורת מפקדי הסיירת, היה גוני מפקד סמכותי ונערץ, אהוב על חייליו ומשרה בטחון סביבו. באותו יום, יום ראשון, היה אמור להתייצב בבקו"ם, להחזיר את ציודו ולפתוח בחיים אזרחיים חדשים. ביום שיש, ערב המלחמה, ערך מסיבת שיחרור גדולת משתתפים בביזנו בירושלים. בתוך התקליטים והזלילות לא שיער גוני, כי למחרת היום הוא ימצא את עצמו בשטח הכינוס החטיבתי ליד קיבוץ יפתח בצפון. כשהחלו להחזיר את החיילים מחופשות השבת, לא היסס אף לרגע. התנדב מיד, התייצב בפני המח"ט וסגנו והודיע, כי הוא מוכן לקבל על עצמו כל תפקיד. הוחלט להצמידו לכוח הסמח"ט ולשבצו בפעילות מבצעית על פי הצורך.

עם פציעתו של קפלינסקי, נקרא גוני להשתלב בקרב, הוא עלה על נגמ"ש ויצא במהירות. במהירות לעבר חבריו בשטח. בעוד הוא מתקדם, שידד בקשר את הצופן הישן והכל-כך מוכר: "כאן קדקד נוקם". קולו העמוק והצופן המשודד, גרמו התרגשות אצל החיילים. שילובו של גוני בקרב היווה נקודת מיפנה: המבוכה והמעט בילבול ששרדו בקרב הלוחמים עם פציעת קפלן, פיננו מקומם למוטיבציה מחודשת והרגשה משופרת.

דברים שכתב חן קיסר חברו של נעם ז"ל בטירונות קבט"ר עציון

נעם היה הטוב שבנו.

הטוב שבאותה חבורה פגונת שקובצה מכל הארץ, שנדחסה לתוך הבגן הארוך בבסיס הטירונים בגוש עציון.

לילה ראשון של טירונות. עדיין איני מכיר איש, צריך להספיק לתפוד את ההגור, לסדר את הקמחון, לארגן פקל ותדליץ; מסדרים כל חמש דקות, העיקר העפזפים נדבקים, ומעשה שטן, השרוך מטרב בעקשנות לעבור בחור, שעששית לו בברזנט גנט של התגור. חזרתים כבר מסיימים את העבודה ונרדמים. אז הבחנתי לראשונה בבשר החיכוך, שהת-מקם על המיטה מולי.

את מלאכתו סיים מזמן ועכשיו טיפל במיץ באחרים. הוא היה בין החודים, שהיו מצו-ידיים בטכנין חזירי, מברג ופלייר, ואלו שמשו את המחלקה כולה. מאז - היה ברור - לעזרה כדאי לפנות לנעם, הוא לעולם לא יסרב.

במסעות היה רץ מים ומים עם מכשיר הקשר על הגב, היה עושה תמיד את המסעות פעמיים, ברצו הלך חוזר להעביר את הנהודות. לא אשכח את אותה הפסקת מים קצרה במסע ההשבעה. הייתי על סף שבירה, כאשר ראיתי אותו עומד, פרוי רטובים מויעה, רגליו בקרשי מחזיקות אותו והוא מחייך - ידעתי, שאין דבר שאיני מסוגל לעשות. איש לא דגפתע כאשר נבחר שלש פעמים כחניך מצבייין.

נעם היה אחד הדתיים המעטים בינינו. גם צא היה 24 שעות ביממה בחברת אנשים תלונניים, המרבים לקלל, לגבל את הפה, ש-אינם שומרים את השבת או כשרות והוא בינינו, מקפיד על קלה כחמורה. אפילו ש-הדבר דרש ממנו לפעמים קלבנות כבדים. כמו רתיד על יציאה הביתה ביום שישי כ- אשר פתו, שלא יוכל להגיע הביתה לפני כניסת השבת. גם זאת היה מעורה בחיי המח-לקה ומעולם לא השנו במחיצה של זרות. שכן נעם, ככל שהיה קפדן כלפי עצמו, מ-עולם לא הטיף מטר, או ניסה לשכנע מישהו לקבל את אורח חייו. הוא ידע לנבד כל אדם על דעותיו ואמונתו.

שבת אחת הוטל עליו לצאת לשיור, הצעתי שאחליף אותו כך שיוכל לשמור את השבת והוא יחליף אותי בהודמנת אחרת. נעם סי-רב; שכן, כך אמר, לא יצול היה להסכים שאני אחלל את השבת. כדי שהוא ישמור אותה; וזאת למרות שידע שאני איני שומר מצוות ובכל מקרה אחלל את השבת.

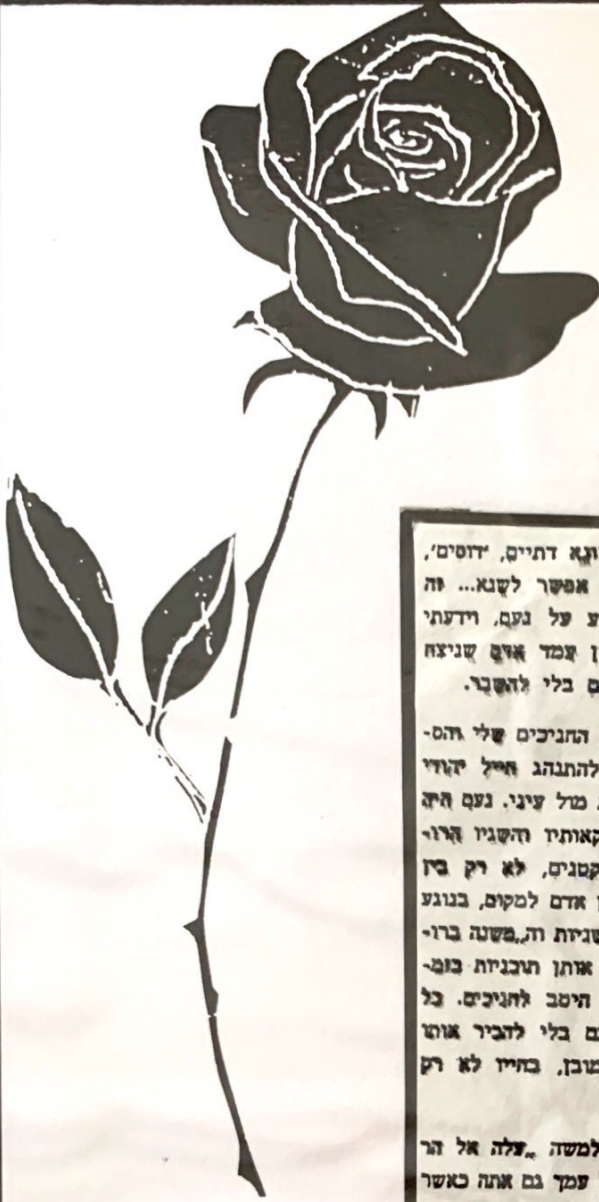
מחלקת טירונים, דומה בדרך כלל לסיר רותח. אנשים מצויים בלחץ נפשי ופיוז קשה, ונזקים לפרוק אותו בצעקות, מריבות, ולא לעיתים רחוקות כל כך גם בארפת ידיים, קתוף כל זה היה נעם באי של שקט ונעימות. מעולם לא ראינו אותו מתרומם או צועק (קל ותקטר שמעולם לא קילל). תמיד רגוע ומנסה להרגיע את האחרים. תמיד „סליחה, בבקשה ותודה“ (פילים שבטירונות „אסורות“ כמעט במקומה) חזאת בלי שיהיה „מרחף“ אלא להיפך. משרה היה בעניינים ותמיד תמיד משיט יד לעזרה. הגיעו הדברים עד כדי כך, שאחד מאיתנו התערב שיוכל להר-גיו אותו עד סיום הטירונות, עד כמה שזכור לי - הימירו נכשל.

נעם אהב ללמוד. בנחששה הרצנו מסלולי פרט חוליה. ישנו במבוצ שלש שעות בלילה. נעם היה שולף כרך כים של התלמוד, עטוף בכיסוי לבן (שמחר מאד נהיה אפשר ואחר-כך שחור מרוב שימוש) ומתחיל ללמוד. כך עשה בכל פעם שניתנו לו חמש דקות של פנאי. שאלתי אותו פעם, אם סבור הוא ש-הלימוד יעיל, הוא תודה כמובן שלא. אבל „משהו“ תמיד נסאר. העיקר שהזמן לא ית-בזבז. ולא רק ספרות תורנית קרא, בפעם האחרונה שראיתי אותו, הוא שקע דווקא ב-1984 של ארוול.

ביני לנעם היו מעט נקודות הסכמה. הוא בחור דתי האמין בא"י השלמה, ואני חילוני ונמצא על המפה הפוליטית הרבה שמאלה, התווכחנו הרבה, ורק לעיתים רחוקות הצליח אחד מאתנו לשכנע את השני, אולם תמיד התפעלתי מיכולתו להאזין לדעות שהוא מת-גבד להן בחריפות ולא להתפרץ באמצע, אלא לחכות עד שסיימת ואז להציע את הסגותיו.

זכיתי להכיר את נעם רק ארבעה חצי חודשים, בתקופה זו למדתי לאוהב ולהערץ את אופיו. עם סיום הטירונות נפרדנו. הלכנו כל אחד לגדוד אחר, קיוויתי מאד להיות אתו בקורס מ"כים, ובהמשך המסלול. האמנתי שנשאף ידידים, גם אחרי שנפשו את המדינה, כמה ימים אחרי המלחמה יצאתי הביתה לחופ-שה קצרה. ברדיו הקריאו את רשימת ההלוויות לאותו יום. באותו רגע, באוטובוס, אישם בין זהללה לדמור, ידעתי שאיבדתי את הטוב ברעיו.

חן קיסר (בזמנתו)

הלכתי לבקר אותו בשבת בבוקר. להפתעתי, הוא נצב ב"שג" ובידו חומש, קורא פירשת השבוע לקול צלילי מסיקה רועמת מנפת טרנוסטורים. התחלנו לדבר על השבוע ש- עבר והוא אמר שהיה לא קל, אבל מסתדרים. (רק בשביל ההשוואה; עמדי לידו חייל ש- סיפר להריון, תוך שסיכת קללות רבות על כל העולם ועל מי שתביא אותו עד חלום, כי הריצו אותם ללא חסס, סרטרו להם את הנשמה וכי זו הייתה סדרה קשה מאוד ללא שינה בלי זמן לאכול, וכלי אוכל לאטל וכו'). שאלתי אותו קצת, איך התברר? מה רמתם? והוא הצביע על שני חבריה שהם מהטובים בפלוגה. האונתי לגרש שחתם. היא פשוט לוותה בצעקות רמות על הגרש החשוב של השבת: משחק "הפרעל" כבר סבא נגד "מכ- ברי חישה. התחלתי עליו בתמיהה: אלה הסיבים? ונעם ענה לי, "דארי! ונגלגל ב- זכותם. "עוב שטיות" אמר לי: "בוא נעבור לגרשאים מעניינים יותר: איך אתה מסביר את פרשת עשו ויעקב? האם לא הייתה כאן רמאות מטיימת? אני חושב על כך כל השבוע ולא מצליח להגיע לפתרון.

אנשים ניכרים לא רק באידיאלים הרמים עליהם הם מדברים אלא בעיקר במעשים ה- קטנים המלווים את חייהם. נגש אליי חבר והציע לו אוכל מהבית שקבל רק עכשיו. העונות הדיש ריח ניהוה. תשובתי של נעם הייתה: "תודה רבה, אין צורך רק עכשיו אכלתי". כאשר שתי דקות לפני כן סיפר לי כי לא אכל צהרים מכיון שהגיע מאוחר ל- שלוח ולא נשאר לו כמעט אוכל. "בשביל מה למדתי על שבת אחרי כן אהנה מחלול שבת"? טמירתו הגיעה לקצה ולמחליף שלו הגיעו הנורים. המחליף נסה להשיג משהו שיחליף אותו אבל ללא הצלחה; אף אחד לא רצה לשמור בשעת "שירים ושערים". נעם אמר: "מה הכעיה? אני אמשיך לשמור עוד שעתים, נש להורים". כאשר עזבתי אותו בדרך לשיבה, שפנתי חייל אמר לאביו:

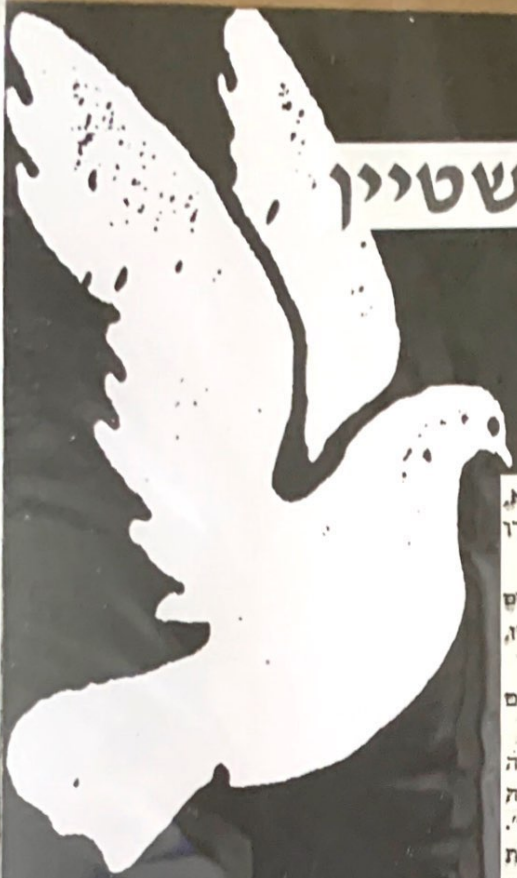
אבא אתה יודע שאני שואג דתיים, ידוסיים, אבל כאן יש אחד שאי אפשר לשנא... זה שעומד שם". הוא הצביע על נעם, וידעתי באותו רגע, שבאותו כוון צמד אדם שניצח ומצליח להגיד שני דגלים בלי להסבך.

כאשר נסיתי לחנך את התניכים שלי הם- ברחו להם כיצד צריך להתנהג חייל הקוד בצבא. עמדו שתי דמויות מל עיני. נעם היה אחד מהם ומטורי הרפתקאותיו והשגיו היו- חניים, אמילו בדברים קטנים, לא רק בין אדם לחברו, אלא גם בין אדם למקום, בנוגע לתבניתו לגמור את המשניות וה, משנה ברו- רה" ונצוה בשלבים של אותו תבנית בנ- נים לא זמנים, הועברו היטב לחניכים. כל אחד מביר את דמותו גם בלי להכיר אותו אישית. כל זה היה, כמובן, בחייו לא רק אחרי מותו.

בכר פנתם אמר ה' למשה "עלה אל הר העברים הזה, ונאספת אל עמך גם אתה כאשר נאספ אהרן אחיך". אמר רש"י: "מכאן ש- נתאה משה למיתתו של אהרן". נעם נבנס אלי פעם לחודר והיה מונח על השולחן הספר "בית הבכות" של קצטניק על השואה. הוא דפוף בו וקרא את תיאור מיתתם של קדחים בשואה. הוא אמר לי: "אחה רואה, בשביל זה אני יוצא עכשיו לצבא, כדי שמאורעות מעין אלו לא יחזרו. אני רוצה לפרט זקוף, עם נשק ביד, יורה אל אויבי- קטש והנגון קל פלונגתי". איני יודע כיצד נמסר בדיק, אבל אני חושב שמעטים וזכים למות בצורה אותה הם מבקשים. בשביל להיות בין המעטים כ- דוגמת משה, חייב אדם לעמול קשה בימי חייו. נעם עבד קשה בימי חייו חכה למות כפי שרצה. איני יודע אם יש הרבה משפחות נוספות כמובן היכולות להתנחם בכך. קבלתם פקודן סוהר ותזורתם אותו סוהר כשהיה!

שלמה קוהרד
(בוגר ומדרשה, מחזור בית)

מדברי הרב אהרון ליכטנשטיין

דברים שנשא הרב אהרון ליכטנשטיין שליט"א, ראש ישיבת "הר עציון" ליום השלושים לזכרו של נעם יהודה הי"ד.

(נעם ז"ל למד במשיכה מה"ח אלול תשמ"א עד יום כפרה תשמ"ג, טרם גישה לצח"ל, נפל בקרב בלבנון, י"ט סיון תשמ"ב.)

בפרשת השבוע אנו קוראים פעמיים על מושג שבמרוצת הדורות הכה גלים ושוושים בתודעתנו הלאומית כאן בארץ, מושג שמאוד מאוד אסייף את נעם וזכרונו לברכה. משה רבינו בתחילת הפרשה, מצוה: „החלצו מאתכם אנשים לצבא“. במושג הזה אנו פוגשים בהמשך בפרשת בני גד ובני ראובן, כשמדובר על חקניקה לארץ. משה רבינו מציג לפניו אותו אתגר: „ועבר לכם כל חלוצ לצבא לפני ה' למלחמה“. המושג הזה, מושג החלוציות בכלל ותחלוציות לצבא בפרט, מושג שכאמור הפך להיות מערכי היסוד לבנין הארץ, פיבושה וגיבושה עם שיבת ציון, דומני שהמושג הזה אפיין מכמה היבטים, את נעם וזכרונו לברכה.

אולי נתחיל פשוט בגקודה עובדתית מבהינת תפקידו בצבא ונסיבות נפילתו. חי בצבא ונפל בצבא כחלוצ, בתור יחידה שתפקידה היה — לא באמצע ולא בשוליים, אלא פמבילים; חיל הנדסה קרבית — שתפקידה היה לסלול ולקבוש את הדרך לפני הכוחות הפורצים. אפל גקודה זאת, מחותמת מצד אחד וסלילת מצד שני, משקפת בעצם את אופיו ואת דרכו. בואו לישיבה, עזיבתו את הישיבה, אלה היו על רקע תחושת החלוציות, הנכונות להתגרים ומשימות שכל כך אפיינו אותו.

מה שכל כך הרשים, גם את מי שרק הכיר אותו לתקופה קצרה יחסית, מה שכל כך הרשים היה המיווג בתוכו של תכונות החלוצ מצד אחד לבין כישורים ונשיות, שבמידה מסוימת לכאורה, עומדים בסתירה לחלוצ צבא. מה מאפיין חלוצ? הנכונות לפרוץ קדימה, לעלות לתחנות שהמשימה ברורה, הדרך מוגדרת, וכעת, לאור מה שכבר ברור ובטוח, צריך ליישם, לפעול ולהתקדם. והדבר הזה לפעמים — האומץ, המרץ, הבטחון והנכונות לעשות, לפעול לבנות, — דברים אלה לפעמים עומדים בסתירה לדרך שנראית אולי הסגנית יותר, בוחנת, בודקת, דרך התבונה וההגיון. לא פעם, אבחנו מרגישים בהעריכנו אנשים ספציפיים. גם כשאנו עושים את זה מקופיא, שמי שהתבונה בתוכו, אולי אין בו מספיק אומץ ומרץ. מי ששופע אומץ, אולי אין הוא בוחן לאיזו מסרה ולאיזה כיוון הוא מסנה מאמציו. מה שהרשים כל כך בנעם היה הצירוף של שני הצדדים האלה. חלוציות על כל תוכניה, אבל מלווה ביקורת עצמית ומודעות כפי שהשחקי באותם דברים. שחוב יגל הקריא לפני כן (מתוך מכתב שכתב אליה נעם מהגדרו), לא רק לערוך ביקורת עצמית אלא גם לשמוע, אפילו כשלא קבל למעשה, גם לשמוע ביקורת מחוץ.

החלוציות הזאת היא שבמידה רבה הטביעה את חותמה על הרכו המעשות. שניים מראשוני המפסיכה האמריקאית גיטחו פעם שתי גישות שונות בנוגע לדרך שיטת פעולה בחיים: בגמין פרנקלין פעם החכמא: „הארץ שבה החרות נמצאת, זאת היא ארצי“. והגיב על זה יריבו תומאס פיין ואמר בדיוק ההיפך: „במקום שהחרות אינה נמצאת, זאת היא ארצי“. זה מקומי דרך שכבר סלולה, חברה שכבר התגבשה, מסגרת שכבר ערוכה ובנויה לתלפיות — שם לא וקוקים לי. מקום שעדיין שואג ושואף לתיקון, מקום שעדיין פרץ, מסגרות ומערכות שבהן מסכת הערכים לא מגובשת, אלה היו מקומות שנעם חשב שצריך להמציא בהם ובהם להלחם, לכהן ולבנות.

דברתי עמו ארוכות וקצרות בנוגע לדרכו לעתיד ובהמשכו בישיבה. הוא החליט כמובן לעזוב. אבל חס ושלום לא היתהו עזיבה מפני שחשב. שהוא לא מגובש בישיבה ולא נקלט; להיפך, תוך תקופה קצרה היה לא רק מהנקלטים אלא כבר מן הקולטים. ולא מפני שלא פעמה בו אהבת תורה, ולא מפני שלא הרגיש טוב; להיפך הוא הרגיש מצוין. ומפני שהרגיש מצוין חשב שצריך לפרוץ למקומות אחרים, לאפיקים אחרים ולאתגרים אחרים.

מה שאפיין אותו, והדבר נרמז כבר מקודם, היה חוון גדול, חוון של שליחות, חוון

של אחריות, חזון של אתגר! אבל החזון הזה היה מורכב מכמה גורמים. גורמים שבתודעתו והשתלבו עד שלא בכלל ניתנו לפרוט וכו' אחוז כאש בשלהבת. היה זה גם אישית וגם לאומית, חזון רוחני וחזון חברתי. הוא ראה עץ שוקק לגאולה אבל לא במובן של איזה גאולה היצונית — שיופיע איזה כח ממרום ויעלה אותו על פסים — אלא שוקק מיידית לגאולה פנימית, לגאולה ערכית, להתעלות ולהתעוררות. ואלה היו בשבילו לא פרזות, לא סיסמאות, הוא לא חי בעננים. זאת איתה מציאות קשה ונוקבת. מציאות שמפני שידע שהיא לקויה ופגומה, הוא הרגיש את הצורך להתמודד בכל גופו ובכל נפשו ובכל מאוהו עם אתגריה.

היתה לו תמונה, כל כך הקסימה, מפני שהיתה כל כך אמיתית, עם שאיפה גדולה! כיצד הוא יהיה בצבא והוא יקרין והוא ישפיע והוא יעשה והוא יבנה והוא יחנך והוא ידריך, ושוב לא ע"י לחצים, אלא בעצם נוכחותו. וכיצד אחר כך הוא יחזור לישיבה וילמד. ואחר כך תהיה זו משימת חייו לרקום את שני הדברים יחד: את הקשר החברתי שיצור במסגרת אחת עם מסכת הערכים והידע שיצליח להביא ממסגרת אחרת. ואת חכל אחר כך הוא ישלבם, ויצור לבנות את העם אשר כאבו ואת מצוקתו הוא הרגיש כל כך עמוק.

זאת היתה כאמור, משימת החלוץ שבו. וכדי להיות חלוץ שכזה, כדי להאמין שבהיותו מבודד במידה מסוימת מחממות של תורה, בהיותו מנותק ממסגרת ישיבה, שיוכל לא רק להתחזק מעמד, אלא עוד להקריץ, היה צורך בבטחון פנימי עצמי חזק. והיה לו הבטחון הזה! ומה שהרשים מבחינה אישית באמת, הבגרות הזאת! לא האמנה שבסך הכל מדובר בנער שזה עתה בגר תיכון. בגרות שהיתה מלווה בבטחון, שלווה — לא התנשאות ולא גאווה — אלא תחושה של בטחון! ידע מה הוא רוצה, שערכיו מושרשים בו לעומק ושאינן כה בעולם שיהיה מסוגל להזיז אותן. ולהיפך, שכמעט ואין כה שהוא לא יהיה מסוגל, אם במידה מצומצמת, להזיז. אבל, כאמור, הבטחון הזה לא הביא אותו לאשליה שהוא שלם וגמור. הוא הבין היטב עד כמה עליו עדיין להשתלם, עד כמה ללמוד. והצמאון והשאיפה אף הם קיננו בתוכו. הוא שמר על קשר, קשר הדוק משך תקופה לא מבוטלת, (הלא הוא היה לא רחוק מן הישיבה). היה בא מתוך הודדות ומתוך תחושה שאמנם שם ביתו. הוא עשה דרכו, כאמור, בתחושה שאמנם הוא הולך לקראת אתגרים, אבל ללכת לקראתם אי אפשר בצורה עיוורת, אלא בתבונה ובהגיון, בבחינת כל צעד לאור תורה ולאור נר מצוה. ואלה הנחו והדריכו אותו. ולשם כך הפעיל, חדשים לבקרים, ביקורת עצמית. בתן ובדק את עצמו, המשיך והתמיד במאמץ לגבש דרך ולהתוות ארוחות חיים. מה ששוב הרשים: העובדה שהצרוף הזה — הבטחון הפנימי העמוק יחד עם הביקורת הפנימית רוחנית — הצרוף המופלא הזה! אפשר לו, מצד אחד, לתפקד, להצטיין ולהתקדם, אבל מצד שני, לא צרער מעולם את מידותיו. היתה בו תמיד אותה שלווה, ששיקפה מצד אחד את החוסן הפנימי ושמעולם לא התבטאה ולא נראתה כהתדרבנות, אלא להיפך, אפשרה לו להמצא בין חברים, בין מבוגרים יותר, בין צעירים, ואף בין רבותיו, כאדם שמכיר את מקומו וידע את דרכו. לאדם כזה, ממילא אין צורך לתקוע בשופרות, אין צורך להתרברב; יש צורך לעשות ולפעול. בסומו של דבר: נכונות לפעול ולעשות, להכיר באתגרים ולהתמודד אתם, היא שהנחתה אותו. היא שהדריכה אותו.

וכך היה אמנם, "חלוץ צבא לפני ה'" — מי שהכיר את צרכי האומה, ראה את צרכיה בפראפקטיבה של "לפני ה'", של מסכת ערכים, של דביקות בתורה, של אהבה ויראת ה', של נוכחות לפני קודשא בריך הוא, שמצד אחד נתנה את תחושת ההתעלות וההתרוממות הנובעת מהיותו נמצא לפני ה', ושמאידך העניקה לו, בצד הכח והבטחון לפעול, גם את הענוה שבתוך האמונה.

נעם שיצא אמנם כחלוץ צבא לפני ה', "איננו, כי לקח אותו אלוקים". אותו לקח, אבל את המסר, את החזון, את האתגר, את זה השריש בנו, את זה הנחיל לנו. מי יתן וזכרו יהיה אור לרגלינו נר לנתיבותינו. שנמשיך, כל אחד בדרכו, בהתמודדות, מתוך בטחון ומתוך אמונה, עם אותם אתגרים גדולים העומדים לפנינו כיום, ושיעמדו לפנינו בעתיד.

יהי זכרו ברוך.

מאז ומתמיד נסינו לפתח את קשר התקנת, למדנו כיצד להקדיל בין דברים שונים ולמצוא את המשותף בין דברים נוקים. שיחקנו משחק זה אשה הלך השתכלל, הלך ונעשה מורכב יותר, משחק של „מצא את היוצא דופן“. בתחילתו כמשחק פשוט של מצא את היוצא דופן בין עגבניה, מלפפון, חסה ובשף וכאשר התפתחנו — מצא את היוצא דופן בין צפת, טבריה, חברון, יפו, ואחרי כן: מצא את היוצא דופן בין האגשה, דימוי והנפשה. אך כמו דברים רבים אחרים, כאשר מגיש הדבר לחיי המעשה הופך המשחק לבעיה קשה, ולצערנו, דווקא כאן, בהתנסות חשוכה זו, אנו נכשלים.

אני חוזר לשורה הראשונה: מצא את היוצא דופן בין השמצה, ביקורת, הטחת אשמה. כאן נכשלו רבים מבין אלה שרצו לחשוף מחדלים ולתקנם וגם מקרב אלה שאחראים למחדלים או שיש להם יד בהם.

מטבע הדברים אין אנו משלמים, אך, שאיפתנו היא להיות כאלה, יותר נכון עלינו לשאוף להיות משלמים ושלמים וזאת תוך שלושה שלבים: עלינו לחשוב, לשתף אחרים במחשבותינו ואחרי כן — לפעול, רק לאחר מיווג חרמוני בין השלבים הגלגל נקבל להגיע לתוצאות.

כל זה יפה בתיאורית, מציאות אנו נוכחים לראות כי יש אנשים שראו מחדלים, עיוותים או טעויות, רצו לתקן, רצו לשנות, רצו למנוע הישנות המקרה, וכאשר רצו לקצות, לא השמעו ביקורת קונסטרוקטיבית, אלא חטיתו האשמות והשמצות. אכן, כאן עמוז ההבדל. עלינו לבקר — אך קודם כל את עצמנו. ואחרי הביקורת עלינו לתקן. אך תחת אשמה, השמצות, האם לזה תיקרא ביקורת? בהחלט לא, האם אלו הם אמצעי תיקון? בהחלט לא. אנשים אינם אהבים להודות בטעותם, בכך שהם אינם משלמים. יתר על כן, קשה לאנשים לשמוע ביקורת מפי אחרים. לצערי צריך אני לגלוש לתיאורית אדם כנה, בשומעו ביקורת, לא יתבייש מפני המבקר אותו או מפני אחרים ששומעים. וכפי מה רע בביקורת? גדולה היא באדם השומע ביקורת ומתיחס אליה בצורה חיובית, וכאשר צריך, מוכן הוא לומר — טעיתי. אך לרוב אין הדברים כך. האדם, בשמעו ביקורת בוגה שכיב עצמו חומת מגן שאין למוטט אותה. הוא חושב שהכל משמיצים אותו, מטיחים אשמה בפניו, ולפתע הוא מתמלא פחד — „הרי כולם ידעו שאני לא מושלם“?

לגבי מה הדברים אמורים? אין אני רוצה לצמצם את הגושא, כי הדברים טובים ונמוגים לגבי כל שטחי חיינו. אך כיון שוהו „דבר המערכת“ ואנו עוסקים ב„עלונעם“, בטאון תלמידי מדרשית בעם, חובה לעשות כן. אחת ממטרותיו החשובות ביותר של העלון, ואולי החשובה מכולן היא, שמעל דפי העלון תהיה אפשרות של הידברות בין התלמידים לבין עצמם ובין התלמידים לבין צוות המורים. הידברות שמטרתה לחשוף בעיות הקיימות במדרשה, כי ללא מודעות אין דרך לתיקון. בירור וליבון בעיות ומציאת דרך לפתרון בכוחות משותפים. אך, ביקורת חייבת להיות פנימית. השמצה והטחת אשמות לא יועילו לפתרון בעיות. ואילו הצד כלפיו הוטחה ביקורת, יהיו אלה תלמידים או אנשי הצוות, יראו גדולה אם ישמעו את הביקורת כלפיהם, יבחנו את צדקתה וינסו לתקן את הטעון תיקון.

אין לנו מה להתבייש כלפי עצמנו ובודאי שלא כלפי חוץ בעובדה שקיימות בעיות, כל עוד מוכנים אנו להתמודד עימן. גדולה תהיה זו מצדנו, אם נקבל את הביקורת ונתיחס אליה, וכל אותם המחטטים למיניהם, אשר ינסו לקבוע מדברי הביקורת שלנו כי ישיבה פלוגנית טובה יותר מאשר המדרשה שהרי המדרשה עצמה מודה בבעיותיה, קטנות מחשבה כזאת לא שייך להתיתחם אליה.

כמובן שאין אנו עוסקים בביקורת אישית כלפי מישהו, אשר אותה יש להפוך לאדם בפניו באופן פרטי. לכן, חבריה ואנשי הצוות, הבה ננסה אצלנו להתחיל את התיאוריה אל חיי המעשה.

(מתוך „עלון נעם“ — בטאון תלמידי מדרשית נעם)

נעם בהיכל ה'

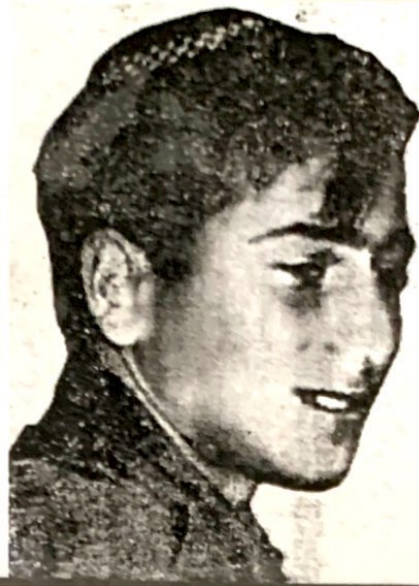
מכתב שנתקבל מחברתה, שלמה קוררט ניו
ביום השלושים של נעם ז"ל.

להורי נעם, שלום רב!

דברנו הרבה על הצבא ועל שאיפתו להיות
שליש או אפילו ארבע שנים בתור לחם קרבי
באחת מהספורות המבטורות. חשבתי שרצה
להוכיח שדתיים יכולים להיות גם ברמה דתית
גבוהה וגם להיות קרביים. רצה לנסות להגיע
לדרגתם של יהושע בן נון ובניו בן יחזקאל
אשר היו מפקדי הצבא וראשי הסנהדרין. זו
היתה אחת מהנקודות שהציקה לו: לא להיות
פחות מכולם ולא לשרת פחות. ניסיתי למנע
מכך בחשש כי לא יוכל להגיד שני דגלים
אלו ברמה, הן את הדגל הצבאי-לאומי (כפי
שלא היו לו סכויים לעמוד במבחני הסדרת-מז-
זור ובמבר מול כל הקיבוצניקים המטיש-
ניקים כאשר הוא אינו מתאמן כלל), וכי
יקשה עליו לנפח את הדגל היהודי בנאץ
מול חברה מתגברת ומצבי לחץ, ובמיוחד
לעמוד ברמה שהוא רדש מעצמי בכל אחד
מהמצבים שדמיון. הוא צנה לי: נאמר, אחת
שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבת בבית ה'
כל ימי חיי, לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכל. ה'
עכשו אקח את חציו האחרון של הפסקה,
„לבקר בהיכל“, אחיך אקח את חלקי הרא-
שון, „שבת בבית ה'“. לומר את האמת,
פקפקתי. היו הרבה שאמרו זאת ונשדו בדרך.
בתחילה, כאשר שמעתי כי הגיע לחול-
הגדסה ותחלתי לפחד כי חששוני מתחילת
להתגשם, ובמיוחד חששתי מההשפעה על
נעם כשיראה כיצד חלומי מתנפץ על עיני.
אבל נעם לא היסס להגיע לשיבה כעבור
זמנים ולחזיתו ללמד, הפעם במדים, כאילו
דבר לא ארץ. „לכל אדם יש נסיון אחר, וגם
בהנחיה אשר להגיע לגדולות“, סכם את
המאורץ.

בימי היו אדם נפגש עם דמויות רבות
אשר כל אחת תרמה לו לפתח אוספו. את
נעם הכרתי בישיבה במטרה שונג, כדי ש-
אזכל לתרום לו בהיותי מבוגר ממנו בשנים.
אבל עם חלוף הזמן הוא הפך בעיני לדמות
וסמל של חייל יהודי אמיתי בצבא ישראל -
כיצד עליו להתנהג ולהיכן עליו לשאוף.
פנישתי הראשונה עם נעם היתה כאשר
נגשו אלי ובקשו ממני לכוור חברותא צעיר.
הסתובבתי בין החבריה של שנה א', מבלי
להכיר אותם או לדעת את רמת למודם. הוא
היה הראשון שצד את עיני. שרתה עליו מעין
רצינות המלווה שלוח למדיית התעמקות ש-
שבתה את לבי. הצעתי לו להיות חברותא
אתי, ולא התחרטתי על כך. נעם, אף-כי
נמנה עם האנשים שגולדו עם כשרון גדול,
לא היה בין אלה שמסתכלים כל הזמן לשמים
וחמיד יודעים בהיגף קל. הוא ידע שבשביל
להגיע לרמת למודים גבוהה צריך להשקיע
מחשבה רבה המלווה ברצון עז. כאשר הייתי
מנסה לרוץ מהר במטרה להספיק לגמור את
הפרק הששי בבבא מציעא „השיכר את האומ-
גין“ שאותו למדנו, הוא היה פוצר אותי:
„לא מבין“, „הסברא הוו גראית לי מגוגדת
לעגיון“. חויבתי תמיד להספיק את ההתקד-
מות ולנסות להבין יחד איתו. ל„סדר“ הוא
היה תמיד מגיע לפני הזמן עם בעיות שאספ
במשך היום הן בחחום המחשבה והן בתורם
הגמרא, ומנסה להסביר לי מדוע דברים אלו
מסרידיים אותו. את ארבעים היום שלו בישי-
בה ניצל עד תום, בוותרו על יציאה לשבת
הביתה במשך תורש אלול כדי להשאר במס-
גרת הישיבה ולנסות להספיק לקלוט את ה-
מכסימום.

"היכל נעם", בית כנסת על שם רבט נעם יהודה הי"ד מצפת שנפל במלחמת שלום הגליל, נחנך השבוע בבסיס הטירונות המרכזי של חיל הנדסה קרבית, בו סיים נעם ז"ל את אימוניו כחניך מצטיין פלוגתי.

ההיכל הנאה שבמרכזו הפסוק: "לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו", ממוקם במרכז המחנה על פיסגה שמשקיפה אל עבר הישיבה הגבוהה בה למד החייל באלול אשקד, טרם גיוסו לצה"ל ועמה התמיד בקשר הדוק גם במשך שהותו בבסיס.

במעמד מרגש ורב-רושם שכלל קטעי קריאה מדברים שכתב נעם ז"ל, כתלמיד וכחייל צעיר, על בעיות חברה ומדינה, על חינוך לערכים ועל הטירונות, השתתף קהל רב ומגוון כיניהם: הרב הראשי לצה"ל האלוף גד נבון, קצינים בכירים של חיל הנדסה וחיל האויר, מפקדי בית הספר לנדסה קרבית, ראשי מדרשית נעם בה למד החייל בחטיבת הכיניים בכפר-סבא ובישיבה התיכונית בכפר-סבא, ראשי ישיבות ההסדר הסמוכות, פקידים בכירים של משרד החינוך מירושלים וממחוז הצפון, חברי כנסת, נציגי הישובים הסמוכים והמועצה האזורית, הורי ובני משפחתו של נעם ז"ל, חבריו לנשק ולספסל הלימודים וחניכיו מתנועת הנוער בני עקיבא. היו שם גם חבריו לנגמ"ש שהיו עמו בקרב, ביניהם פצועים שהגיעו עם מר שמחה הולצברג אבי הפצועים.

הוגה הרעיון ומבצעו, מפקד הבסיס, סגן אלוף דוד (סיני), סיפר שהחלטה לקרא את בית הכנסת החדש בבסיס על שמו של החניך המצטיין נעם יהודה ז"ל גמלה "בשל דמותו המיוחדת והמחנכת של חייל מעולה זה שהשאיר רושם עצום ונדיר בבסיס על מפקדיו וחבריו, בהיותו מופת כחייל חדור הכרה דתית ושומר מצוות המקפיד על קלה כבחמורה אך מעורה עם חבריו ומקרין על סביבתו באישיותו המלככת ונכונותו תמיד לעזור ולעודד, וכן בשל תכונותיו הכולטות למנהיגות ולפיקוד".

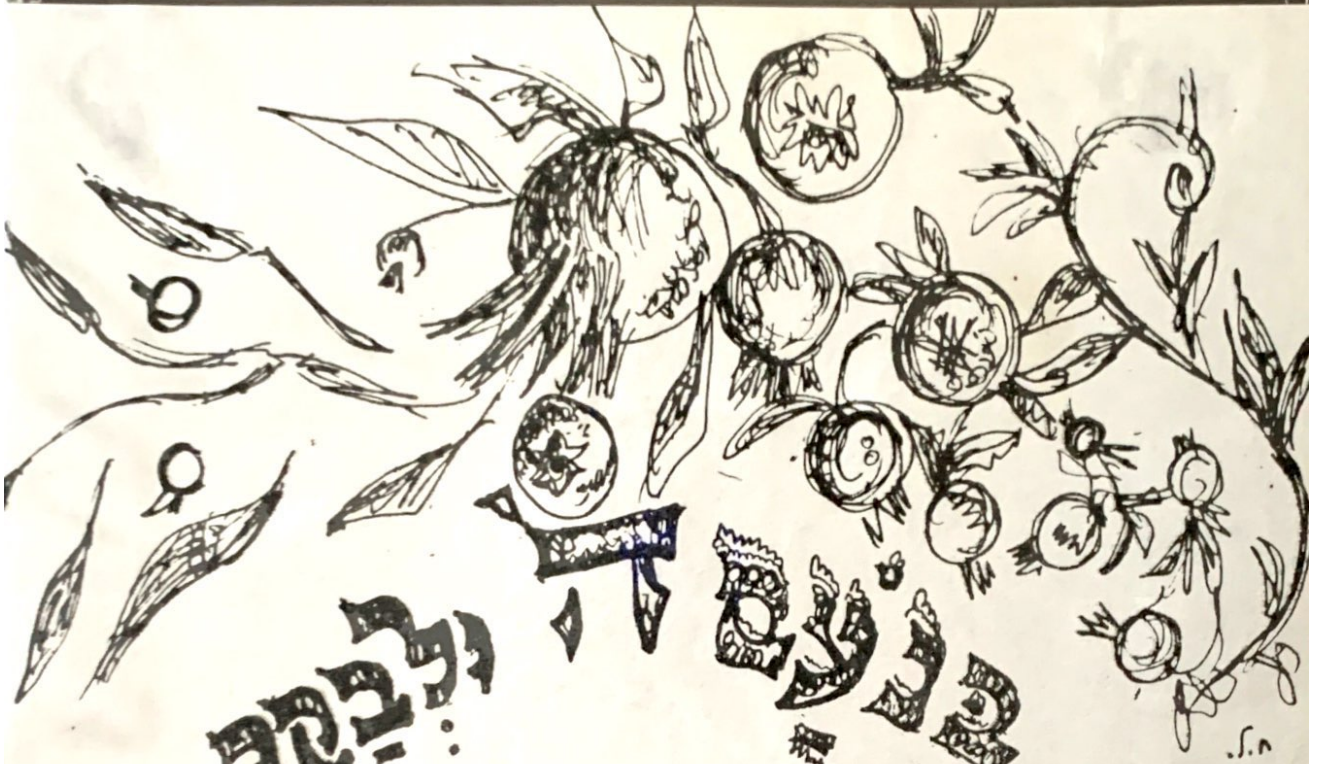
על ההשפעה הבלתי רגילה שהייתה לנעם ז"ל כחניך על דרכים בחינוך טירונים ניתן היה ללמוד מדברי מפקד פלוגתו שסיפר שלאחר דיון נוקב החליט הסגל להפסיק להעניש טירונים ב"נשיאת פצוע", לאחר שנעם יהודה ז"ל העיר על כך באמרו שלא יתכן שנשיאת פצוע וחילוץו שהוא ערד עליון ומקודש בצה"ל, יהיה לעונש.

נשאו דברים מר ישראל סדן מנכ"ל מוסדות מדרשית נעם, הרב יהושע יוגל ראש המדרשה, הרב יהודה אמיתל ראש ישיבת הר עציון, ד"ר ישראל יהודה דודו של המנוח שעמד על משמעותו של פרק כ"ז בתהילים שקרא הקריין מר גדעון שמר.

להקת הרבנות הצבאית שהופיעה בקטעי שירה הגישה את השיר "אחת שאלתי מאת ה'" בלחן חדש שהלחינה עטרה אחותו של נעם ז"ל. אחיותיו תמר ויעל קראו שירים שכתבו לזכרו. אחיו של נעם ז"ל, יאיר הכניס את ספר התורה להיכל בליווי הלהקה של הרבנות הצבאית ובליווי חבריו של המנוח. האב השכול הרב דוד יהודה, המפקח על הרכזים הפדגוגיים במחוז הצפון, נשא דברים לזכרו של נעם וקבע את המזוזה לביהכנ"ס. בחורשה הרעננה שלפני ביהכנ"ס ניטעו גם שני ארזי לבנון.

מפקד הבסיס אשר שואף לראות בביהכנ"ס מקום מפגש ללימוד, עיון והשראה לטירונים, ומתכוון לקיים מדי שנה כנסים וימי עיון בערכי היהדות בדרכי נועם, פנה בקריאה לראשי הישיבות להפנות מתלמידיהם לחיל ולמלא את "היכל נעם" בתוכן רוחני והשפעה ברוחו ובדרכו של נעם ז"ל.

הוא הודיע שהצירת הצפתית, חנה לרנר תורמת קיר אמנותי לבית הכנסת.

תבנית
בביתנו

תבנית

תבנית

לזכרו של רב"ט נועם יהודה הי"ד,
נפל בלבנון י"ט סיון תשמ"ב.

ע"ה 811

ב'אלעזר: ועשית הישר והטוב
ב'אלעזר: רבנינו 18

היבואים וזיון ב'אלעזר - שתיים של אלעזר

18.9.84 יתקיים בע"מ ביום שלישי כ"א אלול תשמ"ד

בשעה 16:30 היבואים וזיון

נעם כתב לאחיו

עכשיו, השנה הנרשאת של מה לעשות אהרי המרשייה עולה ביתר חשיבות. קאלה
ז גם יותר מטרידה. לאמיתו של דבר אני באמת צריך לחשוב על זה ברצינות. הטייס
וסיירת הם שניהם מאוד מושכים אותי, אבל אני לי ממי לשמוע עליהם. אני לא יודע
על חברים האלה דבר חוץ מדברים כלליים מאד. האם אתם מכיר אנשים שאני
אוכל לשוחח אתם (או אפילו לראיין אותם לעלו או להביא אותם למורשייה כדי
שהרבה חברה יוכלו לשמוע אותם) אני גם מאוד רוצה לשמוע ממך על ה"הסדר".
ידידי, מה חן הבקיות שבהן בחר שרופה לקיים מצוות גזקל בצבא? איך פותרים
אותו? האם הפתרון מותנה קלימור בשיפה קודם? אני בטוח שיש הרבה מה להגיד
בנרשא, ואני גם מושוכנע שלא תוכל למצוא זמן רב לענות לי בהרחבה, בכל מקרה
אשמח לשמוע ממך, או לקבל רעיונות למי לקנות.

ידידי, מאחר ואני נמצא ערב ראש חשנה ואני עוד רוצה לכתוב ליאיר ולעוד
15 חניכים שלי בבני עקובא, הרי אני בלחץ עצום. אני מאוד מקווה שירא לי לכתוב
לעתים קרובות יותר

כתיבה וחתימה טובה

שחיה שנה של שלום במוכן הרחב של המילה ולא רק במוכן המצומצם שהאנשים
עיצמו אותו.

שנה שאנשים יפקחו קצת את העיניים ויפתחו את החושים ולא יחיו בעולם דמיוני.

ובמיוחד בשבילך — חזק ואמץ!

אחיק נעם

(ממכתבו של נעם אל אחיו ידידיה יברלח"א)

ממכתביו של נעם

השעה מאוחרת והכוחות אופסים. או לפני שאני מסיים, אף על-פי שיש לי עוד
מה לספר ולשתף, רק התיחסות קצרה לעניין. צדיק באמתנו יהיה מאחר ואנו
נמצאים במערכת גדולה שקוראים לה עולם, עולם שמטרתנו לתקן במלכות שדי, עולם
שיש צורך להשלים. שלמות אינה פונקציה של אהדות, אלא ההדפך: הרמוניה של
הרבה שונים. כאשר אנו מנסים להבין מה ה' דורש מעמך? הדי הרב העיקרי הוא
"צדיק באמתנו יהיה", שכל אדם ימצא את אמתו, את תכליתו בעולם, ואותו אדם
חי על פיהו. זהו מה שה' דורש מעמך. היבט נוסף הוא: מאחר ואנו בשר ודם, לצפת
מאדם שיגיע לאמת האלוהית היא משימה בלתי אפשרית. אין אנו יכולים לדון את
האדם על חוסר הנהגה על פי אמת אלוהית זו, אלא כל אדם שיגיע לאמתו שאלה
הוא מכוון את כל מעשיו, הרי זה מה שה' דורש מאיתנו.

(ממכתביו של נעם נ"ע)

נעם ז"ל אהב טבע. עינו היתה פקוחה וחושיו מחודדים לראות את היפה והמופלא בעולמו של חקב"ה, מבחינת, מה רבו מעשיך ה'. מפתבו משובצים בקטעים כגון זה:

— — — טיילתי די הרבה בחופש, ראשית הכנתי טיול לחברה ב של הסניף, וגם הרצאתי אותו, לפועל, טיול מצפת ברגל למערת עלמה וכניסה חטופה למערה. דהה מקוש נחמד ומוצלח. גם ביום שישי לאחר התג הראשון, לקחתי את עטרה יעל, נעמי ודתי לטיול לאורך חוף הכנרת, מכרי דשא, ספר נחוש, מפגש צביקה, חלק גדול מחדרך הלכנו בתוך המים ונכנסנו לשחות בכל מיני חודמנויות. היה ממש נהדר. בדרך ראינו צמח מים צף פשוט ויפה, כזה גבעול ארום, ועלים יפם, לקחנו כמה והכאנו הביתה והוא נקלט יפה באקוריום. (לאקוריום צריך להקדיש פרק שלם) אחרי שבת לקחתי את עטרה, טלי ודתי לטיול בוארני עמודי, הלכנו מברכות שכני ועד לצומת של העליה לעין זיתים ומיהו, בתוך המים, היה המון מים ופטל, דהה מקומות אפילו שאחרי שבדקנו את המקום וקפצנו לתוך מים עמוקים.

— — — בסיום אביא רעיון שבעצם אתה כיוונת אותי לראות ומדובר בהקדמה של פרק חלק. אני חושב שהוא מאוד קשור אליך, המדובר בנוגע לשכרם של מצוות. אומר הרמב"ם כי אין זה בחכמה לאמר שתקליטן של המצוות הוא שכר, אלא שלמצוות ערך. לשעצמן, ומטרתן היא יצירה ובניה של חיים שלמים, יצירת חברה שלמה, בנית מערכת שכולה שלמות. בפרשת שמות בנושא המילדות, העבריות נחוג לפרש וכן מפרש רש"י (פרק א' פסוק ב', כ"א) ויטב אלוקים למילדות — בזה שעשה להם בתים אך פשוט הכתוב אינו נראה לי כך, כי כך כתוב, ויטב האלוקים למילדות, וירב העם ויעצמו מאוד, ויהי כי יראו המילדות את האלוקים ויעש להם בתים — משמע שחטובה שהיטיב האלוקים היא: וירב העם ויעצמו מאוד, ואכן זה העקרון של הרמב"ם: השוכר אין הוא הדרך היסודית של עבודת ה', שכר המצוה שעשו המילדות הוא בעצם שאכן הם הצליחו במשימה של — "וירב העם ויעצמו מאוד". זוהי השלמות שצירר במעשה זהו שכר שהם אכן השלימו. אין ברצוני וברגע זה גם אין ביכולתי להסביר את שאר הקושיות בעיקר הלשוניות המתעוררות בשני הפסוקים, אך הרעיון כרעיון הוא חשוב.

אני מקוה שבאמת יהיה, ה' עמך! וגם, יברכך ה'! וכי שכרך יהיה כעצם תרומתך המכסימלית לאותה שאיפה של שלמות, אשר היא מתפרשת על כל שטחי החיים.

באהבה רבה
נעם

(דבר תורה מתוך מכתב שכתב נעם ז"ל מהמררשוה לאחר הימים הנוראים תשמ"א, לאחיו יודיה יבלח"א)

כמו צמח בר

מחר, אני אהיה כה רחוקה
אל תחפשו אותי
מי שידע למחול -
ימחל לי על אהבתי
הזמן ישקיט הכל
אני הולכת לדרכי
זה שאהב אותי ישוב לשדותיכם -
מן המדבר
והוא יבין - אני חייתי ביניכם
כמו צמח בר

אני רוצה לפקוח את עיני
לצמוח לאיטי
הרביתי לחלום
החלומות טרפו אותי
רציתי לנחם
אבל מרדה בי תשוקתי
היה מקסים ילדות. היתה גם סערה
בזרועותיי
אני יודעת, שהדליקה אש זרה
את לילותיי

היו, היו ערבי געגועים
היו ימים טרופים
היה כאב חבוי
ורגעים מכושפים
אני אזכור מבט
מגע ידיים בכתפי
אני אהיה לצל חולף בשדותיכם
לסוד נסתור
היו שלום, אני חייתי ביניכם
כמו צמח בר

רחל שפירא

מ.א. 3497556

רב"ט יהודה נועם ז"ל
בן 19 בנפלו

רב"ט יהודה נועם ז"ל

בן שושנה חזק

נולד בארה"ב

כ"ב באייר תשכ"ג, 5/1963

תאריך גיוס: נובמבר 1981

נפל בעת מילוי תפקידו

כ"ט בסיון תשמ"ב, 10/6/1982

במלחמת שלום הגליל

שרת בחטיבת גולני

יחידה: פלחה"ן

מקום נפילה: לבנון

נקבר בצפת

שורה: 01

